

MAGYAR

T. „Otthon” Írók és Hírlapírók Köre
RIA
BUDAPEST
VII., Erzsébet-körút 9—11.

Igazgató és felelősszerkesztő: **dr Paál Árpád**

Laptulajdonos: **SZENT LÁSZLÓ NYOMDA R.-T.**
Törv. szám: Tr. B. 11/11. Jun. 1938.

Főmunkatárs: **dr Gyárfás Elemér**

Királyi tanácsok a királyi sarjnak:

Mint király és mint szülő szeretetem és gondoskodásom mindenüvé elkísér.

Légy méltó arra a ruhára, amelyet viselsz és esküddel, melyet ma az Isten színe előtt a zászlóra, a haza szimbólumára tettél, légy példakép a haza számára.

Mihály nagyvajda névnapját ünnepeleli az ország

Bucurestiből jelentik: **Mihály nagyvajda, trónörökös kedden, november 8-án az ortodox naptár szerinti Mihail și Gavril szentek ünnepnapján tartja nevénapját.** Ez alkalomból az egész ország figyelmes szeretettel fordul a királyi trón fiatal várományosa felé, akinek személyéhez a román nép nagy reményeket fűz. **Mihály nagyvajda nevénapja alkalmából az alábbi eseményeket eleventjük fel a trónörökös életéből:**

Egy királyi katona pályafutása

A román nép vajdái mindenkor első katonái és őrzői voltak a határoknak és ezt a tulajdonságukat nemzedékeken át örökölték. A mostani román király család is ugyanazokat a harcos és vezéri jellemvonásokat mutatja föl. I. Károly

és I. Ferdinánd ma már a román történelem legendás alakjaivá váltak. Hozzájuk hasonlóan II. Károly király, aki örökölte a nagy elődök jellemét, szintén markáns alakja a jelenkor történelmének. Ezekből a katonai érényekből sarjadzott ki a királyi fiú is, Mihály nagyvajda.

Mihály trónörököst az elemi iskola elvégzése után azonnal beírták a Mănăstirea Dealul katonai iskolába és 1930-tól kezdve visel az ifjú harcos katonai egyenruhát. Egy évvel később 1931-ben a medgyesi repüléstechnikai liceumba írták át, hogy a repülés technikáját megismerje. Később miután már a csapatbeli kiképzésre alkalmassá vált, megkapta az őrzetői rangjelést, amit fölötté nagy büszkeséggel viselt, mivel

ez volt az első rangjelzése katonai pályafutásában. Ugyanekkor beosztották a második számú brassói hegyiezredhez. Ettől az időtől kezdve csapategységében minden jelentős kiképzésen keresztül ment és egymásután nyerte el a katonai reglamenta szerinti rangfokozatokat. 1933-ban már káplári ranggal masíroz Sinaiban, a Jugoszlávia néhai királyának, Sándor király tiszteletére rendezett díszszemlén. Ekkor még csupán 13 éves volt a trónörökös, de már ugyanazt az acél roham-sisakot viselte, mint a többi katona, akiket ő maga kommandírozott és akikkel fiatal kora dacára alakja is megegyezett. 1935-től kezdve készült a komoly szakaszvezetői vizsgára, amelyen a nagyvajdának vezénylői képességeiről kellett bizonyítást tennie. A vizsga 1936. áprilisában történt meg Ófelsége II. Károly király jelenlétében. A fenséges jelöltet a legszigorúbb elméleti és gyakorlati próbák alá vetették, melyek reggeltől kezdve egészen délutánig tartottak. A 14 éves gyermeknek semmiféle engedelményt nem tettek, épp úgy kellett tudnia mindent, mint bármely más vizsgázó katona bajtársának. A trónörökös poros és sáros egyenruhájára a vizsga végén saját maga a királyi apa tűzte fel a szakaszvezetői rangot jelentő vállszalagot. Ugyanazon az őszön újabb szigorú vizsgáztatás után a királyi gyalogsági tisztiiskolába iratta be a trónörököst, aki itt elérte az önkéntes őrmesteri rangot. Ettől kezdve minden királyi gyakorlaton találkozni lehet vele, amint a gyakorlatok során édesapját követi, résztvesz a hadművelési tétel megoldásában és csapategységének eredményei után érdeklődik. Mivel a jövődéli királynak mindenekelőtt jó katonának kell lennie, hogy el tudja viselni a hadiélet nehézségeit és keménységeit, hogy lelkiileg felkészüljön a fegyelmezettségre és fegyelmezésre. Ezért nevelték elsősorban katonai szellemen a trónörököst, akit a fenséges apa katonai tudásának mértékében léptetett elő a különböző rendfokozatokra, hogy mint egyszerű katona, őrzető, tizedes, szakaszvezető és önkéntes őrmester ismerje meg a katona életet.

Két érdekes okirat

Múlt év őszén Mihály nagyvajdát hadnagyi rangban léptették elő. Az előléptetés a következő szöveű királyi rendelettel történt:

II. Károly,

Isten kegyelméből és nemzeti akaratából Románia királya,

az élők és eljövendők számára egészséget kíván:

a nemzetvédelmi minisztérium 21615 számú 1937 október 17-én kelt jelentése következtében elhatároztuk és határozzuk;

1. Hadnagyi rangra emeljük október 25-től

kezdve Mihály gyulafehérvári nagyvajdát, a Károly hercegről elnevezett gyalogsági tisztiiskola önkéntes őrmesterét és őt a „Regele Carol al doilea” vadászrezd I. zászlóaljához osztjuk be.

2. A nemzetvédelmi minisztérium adminisztratív bízuk meg jelen rendelet végrehajtásával.

Kelt Sinaiban 1937. október 18-án

Carol.

Miután az esküvet megtörtént, II. Károly király a következő tartalmú levéllel bízta a trónörököst a hegyi vadászrezd első zászlóalj parancsnokának gondjaira:

Parancsnok úr,

gondjaira bízom Mihály hadnagyot, Gyulafehérvár nagyvajdáját, akit bízom meg az első zászlóalj első százada első szakaszának vezénylésével.

II. Carol király.

E levél felolvasása után Mihály vajda kardjával tiszteleg édesatyja előtt, amelyre Ófelsége a király hasonló módon válaszol. Ezután az új hadnagyot a hegyivadászok kapitánya a következő szavakkal mutatja be szakaszának:

„Tisztek, altisztek, tizedesek és katonák!

Bemutatom nektek Mihály hadnagyot, Gyulafehérvár nagyvajdáját, aki az első szakaszt fogja vezényelni és, akinek a katonai szabályzatok szerinti legteljesebb engedelmséggel és tisztelettel tartoztok.”

Tatarescu királyi tanácsos beszéde az új hadnagyozhoz

Bucurestiből jelentik: Mihály nagyvajda hadnagyi rangra való előléptetése alkalmával

Ófelsége II. Károly király és a külföldi országokból érkezett magas királyi vendégek jelenlétében **Tatarescu** Gheorghe királyi tanácsos a következő beszédet mondotta:

— A mai nap emlékezetes marad a román nép évkönyveiben épügy, mint Fenséged életében. Egy időpont a román nép évkönyvében, amidőn ma a trónörökös megtette az első lépést a nagy kötelességek felé, amelyek teljesítését a Jóisten rábízta. A mai ünnepség örömműnnp és ez a hangulat érezhető az ország egész területén ebben az órában, amidőn az egész román nép megvan győződve arról, hogy a nemzet sorsa az uralkodóház sorsával van összekötve.

Kancellár Weimarban a államokban folyó háborús uszításokról beszélt

Nem bizik a megegyezésben, míg nincs meg a lelkek leszerelése

Weimarból jelentik: Hitler német birodalmi vezér és kancellár a thüringiai kerület párt-szervezeteinek gyűlése alkalmából az itteni Stadionban beszédet mondott. Kifejtette, hogy a Németországnak 1918-ban tett ígéreték közül egyet sem váltottak be és ha most a külföldi parlamentek vezető személyiségei, vagy idegen politikusok azt állítják, hogy Németország nem tartotta be a szerződéseket, azt a választ kaphatják, hogy minden idők legnagyobb szerződésességét a német néppel szemben követték el, amikor megszegtek mindazt, amitől Németországot 14 pontban biztosították.

Hitler ezután a nemzetiszocialista eszméről beszélt, majd hangsúlyozta, hogy megadta a német népnek a védelmet és a fegyvert, mely alkalmas arra, hogy másokat is meggyőzzön a béke fontosságáról.

— Vannak — mondotta —, akik szidalmazzák a sündisznót, mert tüskés. Csak távol kell állni tőle és békét kell hagyni neki, akkor nincs baj, mert még egyetlen sündisznó sem támadott meg más állatot, ha az nem fenyegeti. Mi is így vagyunk. Ne közelítsenek hozzánk túlságosan. Nem kívánunk mást, csak nyugalmunk és munkalehetőségünk biztosítását. A demokráta államok állandóan az egyenjogúságról és a kis népek jogairól beszélnek. Ne háborodjanak tehát fel azon, ha egy nagy nép is igényt tart erre a jogra. Ebben az értelemben külpolitikai téren is megegyezés van készülben. Németország

közlekedett azokhoz az államokhoz, amelyek Németországhoz hasonlóan kénytelenek fellépni jogaikért. Kész vagyok a tárgyalásokra, de nem vagyok kétséget azíránt, hogy Németország jogait nem engedem megrövidíteni.

— A leszereléssel szemben bizalmatlan vagyok, míg az nem történik meg a lelkekben. Churchill úr kijelentette, hogy Németországban belső német erők segítségével kell eltávolítani a jelenlegi német uralmat. Biztosíthatom ezt az urat, aki úgy látszik, a holdban él, hogy Németországban nincs olyan erő, mely a mai ura-

lomma szembe fordul. Németországnak nincs joga azt követelni, hogy a többi nép változtassa meg alkotmányát, de nekem kötelességem fi-

Német birodalmi segítségnyújtás Ruzsinszko részére

Prágából jelentik: A ruszinszko-i tartományi kormány közmunkaügyi minisztere közlést adott ki, melyben azt tudatja, hogy a megmaradt Ruzsinszko területén nagyobb szabású beruházások lesznek a közlekedési utak teljes kiépítése végett. A beruházási munkák iránt maga a német birodalmi kormány is behatóan érdeklődik. A német kormány egyenes ajánlatot is tett a ruszín kormánynak, hogy a német birodalmi munkafront több csapatát segítségül küldik Ruzsinszkonak a legsürgősebb útépitő munkálatok elvégzésére.

NÉMETORSZÁG AZ ÖSSZES UKRÁNOK ÚJ ALLAMÁT AKARJA LÉTREHOZNI?

Párizsból jelentik: A „Petit Journal” arról cikkezett, hogy a német világpolitika az összes

gyelemben venni ez alkotmányokban fekvő háborús lehetőségeket. Nehány nap előtt az angol ellenzék vezérének helyettese azt kívánta az alsóházban, hogy Németországot és Olaszországot pusztítsák el. Ilyen reményiségekből csak egy tanulságot vonhatunk le: Fogjunk össze szorosán olasz barátunkkal!

Hitler ezután hangoztatta a teljes felfegyverkezés szükségességét és kijelentette, hogy szívesen hajlandó a leszerelésre, de csak egy feltétellel, ha mindenek előtt a háborús uszítók szerelnek le.

ukrán népcsoportok egyesülése végett állandó mozgalmat tart fenn, s ezt a mozgalmat most mind erőteljesebbé kívánja tenni úgy a lengyelországi, mint a csehországi és szovjet-ukrainai területeken. A lap szerint a németek által támogatott ukrán mozgalom legújabb kiindulási helye a kárpátjai ukránok földje: Ruzsinszko.

A LEGNAGYOBB ANGOL NAPILAPOT 15 NAPRA KITILTOTTÁK NÉMETORSZÁGBÓL.

Berlinből jelentik: A „Times” napok óta olyan közleményeket hoz, melyek Németországot háborús külpolitikai szándékkal gyanúsítják. Emiatt az angol napilapot Németország területéről 15 napra kitiltották. Már hatodik ízben történik a lappal ez a kitiltás.

A külügyminisztérium hivatalos közlése a Pál jugoszláv kormányzó herceggel folytatott megbeszélésekről

A szempontok teljes azonossága az összes külügyi kérdésekben. — A kormányzó herceg és Mihály trónörökös együttes vadászkirándulása a Bánságban

Bucuresti. Saját tud. A külügyminisztérium a következő közleményt adta ki: November 5-én a királyi palotában értekezlet volt Öfelsége II. Károly király és Pál jugoszláv régensherceg között. A megbeszélésen résztvett Petrescu-Comnen külügyminiszter is. Az értekezleten kicseréltek az általános politikai helyzetre vonatkozó nézeteket és újból megállapí-

tották a szempontok teljes azonosságát az összes megvizsgált kérdésekben és azt, hogy a két ország közötti egyetértés és együttműködés szorosabb és szilárdabb, mint bármikor. II. Károly király és Pál jugoszláv régensherceg, Petrescu-Comnen külügyminiszter, továbbá Öfelsége és Pál régensherceg kísérete szombaton este Arad megyébe vadászatra utazott. A régensherceg Öfelsége innen egyenesen Belgrádba utazik.

Temesvár. Saját tud. Vasárnap reggel Temesvárra érkeztek II. Károly király, Pál jugoszláv régensherceg és Mihály nagyvajda, kíséretükkel. Az állomásról a magas vendégek vadászatra mentek, amit Mosnita és Pischina bánsági községek között rendeztek meg. Résztvett a királyi vadászaton Ducici bucaresti jugoszláv követ is. A zsákmány 1708 fácán, 2 róka, 108 nyúl, 15 szalonka és 50 más kisebb vad.

A király és kísérei este nyolc órakor visszaérkeztek Temesvárra, ahonnan Bucuressti felé utaztak.

Papana repülőszázados tragédiája

Eszméletlenül, összefagyva találtak rá a szinaiai hegyekben. — Bő pilótaruhában, hajadonfővel indult a hegyekbe, ahol hóvihár érte utól

Bucuresti. Saját tud. Papana repülőszázados, aki, miután lemondott a tervezett óceánrepüléséről és visszatért az országba, turistaszerecsétlenség érte vasárnap.

A megdöbbentő turistaszerecsétlenségről a következő részletes tudósításunk számol be:

Egy turista, aki a Buceciről vasárnap a kora délutáni órákban érkezett le Sinaiába, jelentést tett a Peles-kastély őrségén, hogy a Careiman és az Onul csúcsok között, egy félig megfagyott embert talált, akit ő a viharban és a havazásban nem bírt a legközelebbi menedékházig vonszolni.

Az őrséget teljesítő vadászosztág parancsnoka azonnal nyolc embert küldött fel a megfagyott helyre. Az őrség emberei négy óra múlva telefonáltak a hegyivadászok menedékházából, hogy az áldozatot megtalálták és önkívületi állapotban a menedékházba szállították, ahol a nála levő papirokból megállapították, hogy

az áldozat: Papana repülőszázados.

A sinaiai őrség parancsnoka erre felhívta a

légügyi és tengerészeti minisztériumot, ahonnan azt a választ kapta, hogy Papana százados négy nap óta Bucuresstben tartózkodott. A további értesülésekből kitudott, hogy Papana súlyos idegállapotban érkezett vissza az országba. Vasárnap reggel hét órakor Sinaiába utazott, ahová délelőtt 9 órakor érkezett meg.

Bő pilóta öltönyében, hajadonfővel, a hegyek felé vette útját, de kora délután, telve a tetőre, a Careiman keresztje közelében kimerülten összerogyott.

A legutolsó hírek szerint Papana százados magához tért fönt a menedékházban, de alapota még mindig annyira súlyos, hogy aggodalomra ad okot. A hirneves repülő édesapja, — Papana tábornok — gépkocsin Sinaiába érkezett, de közben a vihar elszakította valahol a hegyekben a telefonvezetékét, úgy hogy újabb bejelentéseket nem lehetett kapni a szerencsétlenül járt pilóta százados állapotáról.

Lippay Lajos dr

A titokzatos Keleten

Sok képpel, díszes kötésben 145 lel.

E gyönyörű könyvben elvonul és feltárul előttünk Bombay, Colombo, Singapore, a Fülöp-szigeteknek színes világa, Shanghai, Kambodzsa és Sziám. Nagy értéke, hogy az író nem muló képet fest róluk, hanem megvilágítja bennük a régi és új civilizáció lelkét, egész szellemtörténetét, élő embereivel, történelmével, vallásrendszerével, büneivel és érényeivel együtt. Mindent meglát, mindent megítél, minden problémára van válasza s őszinte ott is, ahol más igazságokat kell megmondania.

London várja II. Károly királyt

Bucurestiből jelentik: Anglia fővárosában nagy előkészületek történnek a magas vendégek fogadására. A „Daily Telegraph” és a „Morning Post” című lapok riportere Marianne Mayfayre, a király és a nagyvajda látogatásával kapcsolatban a következőket írja:

„A fiatal Mihály trónörökös nagy örömmel gondol a Londonba való látogatásra, mikor majd felséges atyjával együtt fogják ünnepelni Anglia fővárosában. Mult évben a herceg a londoni koronázáson édesatyját képviselte és akkor a királyi vendégek tömegében a londoni lakosságnak nem volt alkalmuk arra, hogy őt is megismerje.

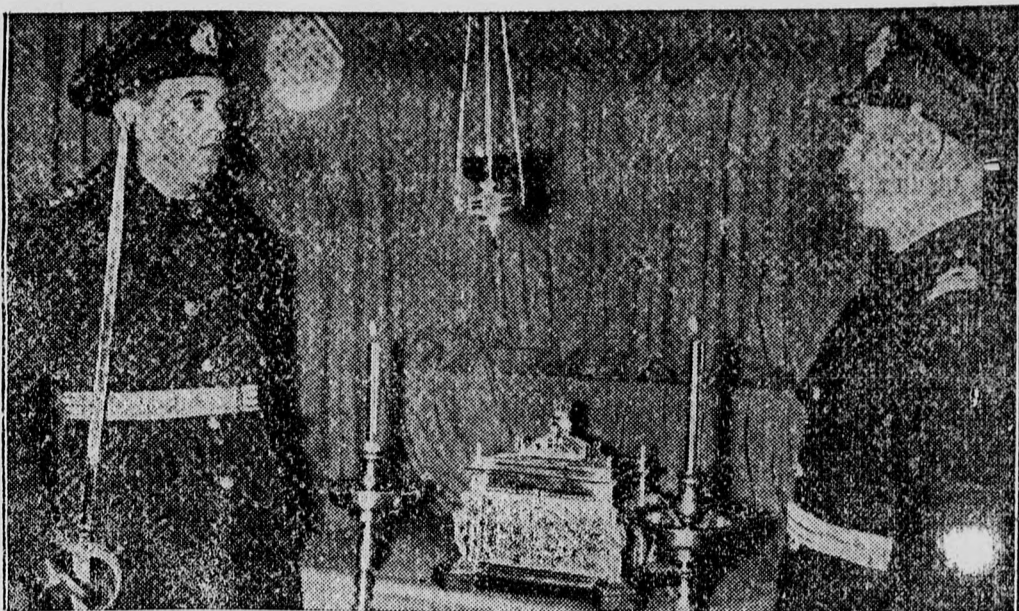
Most azonban rövidesen királyokkal lesz együtt a Buckingham palotában, elkíséri atyját a városházára, részvesz a tiszteletükre rendezendő díszbeneden és II. Károly király mellett ő is házigazda lesz a román követségen adandó vacsorán.

„Mihály nagyvajda már valóságos férfi” — mondják a román méltóságok. Félnék, habár gyakran jelenik meg nyilvánosság előtt, méltóságteljes és imponáló megjelenése van, habár alig töltötte be 17-ik évét, mégis olyan, mint egy 20 éves fiatal ember.

Grigorcea londoni román követ már készíti a terveket a királyi vendégeknek a Buckingham palotában és a román követségen történő fogadására. Ekkor kezdődik meg a téli idény is, amelyet ebben az évben „román idénynek” neveznek el. A londoni társaságban asszonyok legmodernebb díszeket óhajtnak felölteni. Ezek között legvonzóbbak az orchidea csokrok és a virágból készült nyakékek.

Az Uralkodó unokahugainak tiszteletére, érkezésük estéjén, november 15-én díszvacsorát fog adni. A látogatás harmadik napjára, november 17-re még nem állapították meg az ünnepségek sorrendjét.

Már dolgoznak a román követségen az új butortzat elkészítésén is, ahol Grigorcea követ és feleségének lakása lesz. Ez a Belgrave square 1. szám alatt van. A díszítők még a hét folyamán befejezik munkájukat és Grigorcea ebbe a házba a legközelebb beköltözik. Az új lakást azzal a díszbeneddel avatják fel, amelyet II. Károly király ad Anglia királyának és királynőjének tiszteletére. A hatvan személyes vacsora után királyi fogadás lesz, amelyre nagyszámu személyiséget hívnak meg. A díszbenedet egy olyan szakács készíti el, az új követség átalakított konyháján, aki már ismeri II. Károly király és Mihály nagyvajda izlését.

Mária anyakirályné szíve Balcicban. Részletesen beszámoltunk arról a fényes gyászszertartásról, melynek keretében Mária anyakirályné szívét díszes urnában a balcei kápolnában helyezték el. Ez a kép a királyné szívét tartalmazó urnáról készült.

Megrendítő vadásztragédia

Wesselényi István véletlenül lelőtte a saját fiát A fiatal Wesselényi báró belehalt sérüléseibe

Kolozsvár. Saját tud. Az erdélyi magyar arisztokráciájának súlyos vesztesége van. Vasárnap délelőtt 11 órakor a korpádi erdőben vadászszerecsétlenség áldozata lett idős Wesselényi István, az erdélyi előkelő társaság kedvenc alakja. A tragédia annál súlyosabb, mert a végzetes lövés édesapja fegyveréből röpített ki. Az egész Erdélyben óriási részvétet keltő vadásztragédiáról az alábbiakban számolunk be:

Gadl Péter korpádi földbirtokos Kolozsvártól mintegy 24 kilométerre fekvő birtokán vasárnap délelőtt nagy vadászatot rendezett, amelyen többek között résztvettek Jósika János báró, gróf Teleky Béla, gróf Bélydy Pál, We-

lits Zoltán, Kolozsmegye volt főispánja, dr. Keppich Ákos kolozsvári ügyvéd és a két Wesselényi is. A vadászat a kora hajnali órákban kezdődött és déli féltenekét órákor, amikor a második hajtásnak is vége volt, a fiatal Wesselényi kivette a patronokat vadászfegyveréből és felkérte édesapját, járjon el hasonló módon. Ebben a pillanatban zaj hallatszott és a következő másodpercben egy, a hajtók által megvadított őz ugrott ki a cserjésből, feldöntötte id. Wesselényi Istvánt, aki a lövés erejétől hanyattesett. És közben a báró vadászfegyvere elsült és mintegy 60—70 sörét a fiatal Wesselényi balcombjának hátsó részébe fűródott. Szétszakította az idegeket és a hasüregben is súlyos sebeket ejtett.

A szerencsétlenségről azonnal értesítették a fiatal báró édesanyját, majd a még eszméletlenül lévő ifju Wesselényi Istvánt a korpádi erdőből parasztszekeren szállították a Gaálkuriára. Itt gróf Teleky Béla és Welits Zoltán azonnal autóba ültek és amilyen sebességgel csak lehetett, a rossz úton, behajtottak Kolozsvárra.

Kolozsváron dr. Steiner Pált, a Charité-szanatórium igazgató-főorvosát kérték meg, hogy szálljon ki a helyszínére. Steiner Pál dr. értesítette a mentőket is, akiknek gépkocsiján azután a szerencsétlenül járt fiatal bárót a kolozsvári Charité-szanatóriumba szállították. Történetesen a sanatóriumban tartózkodott dr. Elfer, az európai hírű professzor is.

Elfer dr. és Steiner dr. mindent elkövettek, hogy a fiatal bárót megmentse az életnek, de sem az orvostudomány, sem pedig az életerős szervezet nem tudott megbirkózni a halállal. A fiatal Wesselényi a dum-dumszerű lövés folytán rengeteg vért veszített, azonkívül a sértekből felszálló gáz nyomán embolia lépett fel és vasárnap este hét órakor bekövetkezett a vég.

Érdekes és egyben megmagyarázhatatlan véletlen, hogy ifju Wesselényi István ugyanabban a szobában halt meg, amelyben született. A Charité-szanatórium épülete ugyanis azelőtt a Wesselényi-család birtokában volt és ifju Wesselényi István gróf Bethlen Györgyné elbeszélése szerint ugyanabban a szobában látta meg a napvilágot, amelyben vasárnap délután édesanyja lefogta a szemét.

A tragikus halálesetről dr. Steiner igazgató-főorvos tett jelentést az ügyészségnek. A szerencsétlenül járt fiatal arisztokrata temetéséről még nem történt intézkedés.

— Hová, Karácsony apó? Csak másfél hónap múlva vártam volna.

— NEM, NEM! ALKALMAZTAK EGÉSZ ÉVRE AZ

AURORA

FIÓKJAI, HOGY A MILLIÓKAT SZÉJJELOSSZAM AZ EGÉSZ ORSZÁGBAN.

Az I. osztály, mint eddig még soha, 20 drb. 1.000.000 leis nyeresémet oszt szét.

NOVEMBER 15-ÉN LESZ A XVII. SORSJÁTÉK I. OSZTÁLYANAK A HUZÁSA

HELYI CIM **BANCA UNION: Oradea, Bd. Reg. Ferdinand 1.**

A cseh-magyar határváltoztatás végrehajtása a Duna északi partján és a Bodrog vidékén

Komáromban Horthy Miklós magyar kormányzó vezetésével történt a magyarhad sereg ünnepélyes bevonulása. A magyar kormány minden tagja is jelen volt a komáromi bevonulásnál

Budapestről jelentik: A bécsi döntőbíróági megállapodás értelmében a magyar csapatok vasárnap a Magyarországnak odaítélt magyarlakta Felvidék több helységébe megkezdették átvevő bevonulásukat. Vasárnap került sor Komárom átvételére is, mely alkalommal az ünnepi bevonulást maga Horthy Miklós Magyarország kormányzója vezette. Az eddig is Magyarországhoz tartozott Uj-Komárom lakossága már a kora hajnali órák óta örömteljes készülődésben volt. A Révkomáromba vezető közúti híd feljáró töltésén gyülekeztek a környékbeli és a budapesti előkelőségek, főpapok, felsőházi tagok, képviselők és a szomszédos törvényhatóságok kiküldöttei. Az úton pedig hosszú sorban állt az indulásra kész katonaság. Reggel 8 órakor indult el Uj-Komáromból egy vezérkari tisztt, akit a kürtös és a fehér zászlót tartó katona kísért. A hídon a formai átadás gyorsan megtörtént. A vezérkari tisztt ekkor átment az északi partra, hogy Komárom városának és a többi területeknek átadására nézve megállapodjék. 11 órakor érkezett vissza a déli partra és „előre” vezényszavára megindult egy lovasszázad, mely a híd közepén levő akadályokat eltávolította. Ezután egy gyalogos alakulat indult át a hídon. A túloldalon a közönség nagy lekesedéssel fogadta a magyar katonákat, akik azonban tapintatosan kitértek az ünnepelés elől és azonnal tovább indultak Hetény község átvételére. Ezután másik gyalogsági alakulat érkezett. Ez is azonnal tovább ment. Keszegfalva felé. Egy harmadik gyalogos alakulat nyugat felé indult. Csallóközarányos községbe. A gyalogságot később tüzérségi alakulatok követték, majd ismét gyalogság következett, mely a révkomáromi középületeket szállotta meg és vette őrizetbe.

Az elővéd-csapatok után vonultak be géperővel vontatott rádiós alakulatok, majd újságírók, filmfelvevők és fényképezők. Velük együtt vonult át a hídon a magyar királyi posta műszaki csapata és azonnal megkezdte a hűsz év óta megszakadt telefon- és távírószekőkötés helyreállítását. Ezalatt a Klapka-téren feldíszítették az emelvényt, amelyen majd a kormányzó helyezkedik el. Felszerelték a hangosan beszélőket és a mikrofonokat.

Délután 2 órakor érkezett meg Imrédy miniszterelnök és a kormány valamennyi tagja. Révkomárom első házánál Jaross Andor üdvözölte a miniszterelnököt és a vele együtt érkezetteket. Imrédy megrögzöttan köszöntö meg az üdvözlést és megemlítette, hogy ő is a komáromi huszárezredben szolgált és hűsz év előtt elszorult szívvel távozott Komáromból. Ma pedig a Teremtő jóvoltából mint Magyarország miniszterelnöke térhet vissza a felszabadult Komáromba. Igérte, hogy mindent meg fog tenni a megnagyobbodott ország felvirágoztatására. Kéri, hogy a felszabadult Komárom lakossága is dolgozzék együtt vele ezért a célért.

Imrédy és a kormány tagjai ezután a komáromiak nagy lelkesedése közben a Klapka-térre indult, ahol már elkészült a díszemlény. Az emelvényen már jelen volt Darányi Kálmán, Szűllő Géza és számos más előkelőség. Pontosan két órakor érkezett meg Ujkomáromba Horthy kormányzó. Vele együtt érkezett felesége és két fia. A kormányzó né és két fia azonnal tovább indult Révkomáromba. A diadalív alatt a felszabadult város hölgyküldöttsége fogadta és virágcsokrot nyújtott át a kormányzó feleségének. Ezalatt Ujkomáromban Horthy kormányzó felült a kenderesi ménesből előra küldött almásszürke lovára, amelyen aranyveretű tábornoki szerszám csillogott. A kormányzó egyenruháját egyetlen kintűntetés, a Mária Terézia rend lovagkeresztje díszítette. A kormányzó elhaladt a csapatok arcvonala előtt, majd az ima következett. Imá után a kormányzó a menetoszlop élére állt és a hídon át megindultak a csapatok. A bevonulók első része gyalogság volt, azután lovasok következtek, majd egy lovas csendőrzár vonult be, utána tüzérségi útegek, majd a folyamórszázadok és a nehéztüzérség. Amikor

Horthy a híd közepére ért, a zenekar a Rákóczi indulót játszotta, a révkomáromi oldalon pedig a Klapka-indulóra zendített a zenekar. A Klapka-téren a kormányzó leszállt lováról és fogadta az üdvözléseket. Elsőnek egy magyarruhás leányka nyújtotta át pompás virágcsokrot a kormányzóknak. A kormányzó, amikor a kisleány köszöntő szavai elhangzottak, ölébe vette a gyermeket és megcsókolta. Ezután Imrédy Béla miniszterelnök, majd Fülöp Zsigmond városbíró köszöntötte a

A Szlovákiában visszamaradó magyarság együttértő nemzeti és keresztény politikát akar folytatni a szlovákokkal

Pozsonyból jelentik: Eszterházy János gróf, szlovákiai magyar képviselő a Pozsonyban megjelenő *Uj Hírek* című lap hasábjain kiáltványt intézett a Szlovákiában maradt magyarsághoz. A kiáltványban bejelenti, hogy a Szlovákiában maradt magyarság élére áll és felszólít mindenkit, maradjon ott, ahova a sors állította, legyen éltető ereje annak a megkisebbedett magyar családnak, melyre most fokozottan fontos és nagy feladatok várnak, hogy a szlovákiai magyar nemzetesoport méltóképpen állja meg helyét. A magyar együtvértartozásból eredő kötelezettségnek új rendszerét kell most kiépíteni és bizonyos vagyok abban, hogy ez a törekvésünk, mellyel Szlovákiának újjáépítéséhez akarunk hozzájárulni, teljes megértésre talál szlovák testvéreinknél. Nekünk épp úgy, mint nekik, a keresztény nemzeti gondolat a kiindulási alapunk, mely nem tűrhet meg bizalmatlanságot, vagy olyan túlzásokat, amelyek veszélyeztethetik két olyan nép békés együttműködését és építőmunkáját, mely két népet nemcsak lelki adottságok, de gazdasági, földrajzi és egyéb körülmények is arra kényszerítenek, hogy a bennünk rejlő értékes erőket ne egymás ellen fordítsuk, hanem azokat egyinás javára gyümölcsözteszük. A magyarok részéről ebben sohasem lesz semmilyen hiány. A néprajzi elv szerint megvont határoknál nem kerülhető el, hogy népesoportok össze ne vegyüljenek. Így: a magyar-szlovák határ kijelölésekor is nagyobb számban kerülnek szlovákok Magyarországhoz, viszont nagyobb számú magyar népesoport maradt Szlovákiában is. Az átszatelódó szlovákok sorsa miatt aggodalomra nem lehet oka senkinek, mert a magyar kormány teljes tiszteletben tartja a szlovákok minden nemzeti jogát és sohasem fog akadályokat gördíteni nemzeti mivoltuk szabad kifejlődése elé. Erősen bízom abban, hogy a szlovák kormány hasonló elbánásban részesíti a Szlovákiában maradt magyar népesoportot.

kormányzót. A kormányzó és kísérete a díszemlényre vonult, s a csapatok bevonulása tovább folyt és több órán át tartott.

Párkánynál József főherceg vezette a bevonuló csapatokat

Esztergomból jelentik: Vasárnap vonultak be a magyar csapatok Párkányra is. A bevonulók élén itt József királyi herceg haladt. A csapatok bevonulása után ünnepség volt Párkány főterén.

Gálospatakról jelentik: Vasárnap délelőtt a honvéd csapatok bevonultak Bodrogszerdahelyre és még több községbe. A honvédségnek a Bodrogköz megszállására kirendelt csapatai Ricsénél gyülekeztek. Pont tíz órakor lépték át a határt és bevonultak Perbenyikre, ahol a lakosság nagy lelkesedéssel fogadta őket. Tizenkét órakor indultak tovább Királyhelmez felé. Királyhelmezen a templom előtti téren Mész László, a község plébánosa, a kiváló költő üdvözölte a magyar csapatokat. Az ünnepélyes fogadtatás után a csapatok tovább vonultak Leleszig.

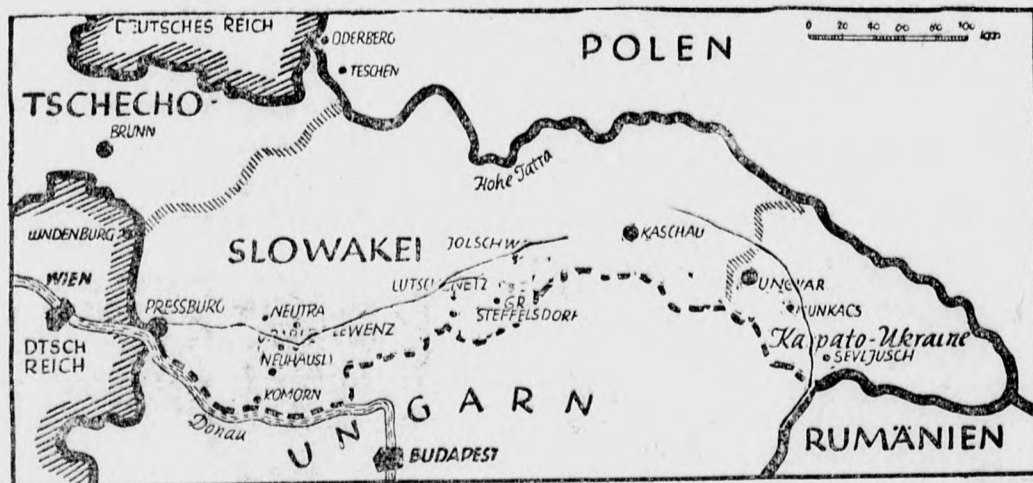
Pozsony, Nyitra, Nagyszőlős és a többi magyar nyelvű község magyarságához szólva a kiáltvány kifejti, hogy a bécsi határozatban, mely más légrékben jött létre, mint a párizsi környéki békék, külön történetek intézkedések a szlovákiai magyarság jogainak védelméről és Pozsony különleges helyzetére való tekintettel a pozsonyi magyar népesoport teljes egyenjogúságának biztosításáról. Mindezek becsületes és lelkiismeretes keresztülvitele felett Olaszország és Németország örökösök. Hangoztatja végül a kiáltvány, hogy a szlovákiai magyarok sohasem lesznek az elhagyatottságnak és árvaságnak olyan nyomasztó helyzetében, mint hűsz év előtt.

A magyar zsidókat tömegesen kitoloncolták az új Szlovákiából

Komáromból jelentik: A *Reggel* című budapesti napilap jelentése szerint szombatnál vasárnapra virradó éjszaka a csehek Nyitrából és Pozsonyból százával toloncolták ki a Magyarországnak visszaadott területekre azokat a zsidókat, akik, vagy magyar állampolgárok, vagy az átszatelandó területeken bírnak illetőséggel. Nyitrán és környékén a csehek mintegy ötszáz ilyen zsidót fogtak össze, mindenüket elvették és Érsekújvár környékére toloncolták őket. A lap szerint ez durva megsértését jelenti a bécsi határozatnak, mely szerint az állampolgársági és optálási ügyeket később rendezik.

Cseh küldöttség érkezett Budapestre a részletesebb határmegállapításra

Budapestről jelentik: Hétfőn délután 6 órakor összeült a magyar-cseh határmegállapító bizottság. A magyar bizottság elnöke gróf Telaki Pál, míg a cseh küldöttséget Wieszt tábornok vezeti, aki délben érkezik Budapestre.

Cseh-szlovákia új térképe. Az alsó szaggatott vonal a régi határ, a vastagabb vonal az új magyar határ

Az új munkásbiztosítási rendelet-tervezet jelentősebb intézkedései

**Lényegesen fölemelik a betegsegélyző-járulékot.
Nyolc osztályba sorozzák a pénztári tagokat.
A rokkantsági és öregségi nyugdíj új rendezése**

Bucuresti. Saját tud. Az új munkásbiztosítási törvény tervezete véglegesen elkészült és így az abban lefektetett újításokat nagyjában véglegeseknek fogadhatjuk el. A törvénytervezetet a kormány nem hozta ugyan nyilvánosságra, de Ralea munkaügyi miniszter kijelentéséből és a törvény előkészítésén dolgozó beavatottak közléseiből az érdekeltek nagyjában ismerik a javaslat irányelveit.

Az új törvénytervezet nem módosítja a jelenlegi törvénynek, hanem gyökerében új alkotás. Ez abban a tényben is kifejezésre jut, hogy az új törvény mintegy háromszor annyi szakaszt foglal magában, mint a jelenlegi munkásbiztosítási törvény.

Ismeretes, hogy a most elkészült és rövidesen életbeléptetendő törvénytervezetnek két lényeges újítása van. Az egyik a kisiparosok kötelező be-

helyett, vagy legalább is ennek kiegészítésül bevezeti a százalékos járulékfizetést, a 3000 lei havi jövedelmen felüli alkalmazottakra nézve nagyarányú, néhol közel száz százalékos járulékemelést fog maga után vonni. Akinek például havi jövedelme 6000 leit tesz ki, a százalékos járulékfizetési rendszer alapján kétszer annyi járulékot köteles fizetni, mint az az alkalmazott, akinek havi jövedelme nem haladja meg a 3000 leit. Eddig mindkét alkalmazott ugyanazt a betegsegélyző járulékot fizette.

A jelentősebb intézkedések

Az új rendelettervezet tervezetének érdekesebb intézkedéseit alábbiakban adjuk. Eszerint a munkásbiztosítónak a jövőben tagjai lesznek:

Az ipari és kereskedelmi vállalatok, valamint műhelyek alkalmazottai, a mezőgazdálkodással egybekötött vállalkozások ipari jellegű, valamint a mezőgazdasági eszközöket gyártó üzemek alkalmazottai, kertészek alkalmazottai, mezőgazdasági gépvezetők és segédek, kultúregyesületek és jogiszemélyiségek alkalmazottai, minden közhasznú munkánál alkalmazottak, ha ezeket magánvállalkozók végzik, szabadfoglalkozásúak alkalmazottai, biztosítási vállalatok személyzete, házi személyzet, kocsisok, kikötői munkások és mindenki, aki megbízásból dolgozik, iparosok (tetszés szerint) sofőrök, bérkocsisok, ambuláns kereskedők, hordárok.

Mivel a mezőgazdasági munkások kötelező biztosítását egyelőre nem lehetett bevezetni, ebben a tekintetben átmeneti megoldást léptettek életbe. Mezőgazdasági és hegyi munkások eszerint azokban a vidékeken lehetnek a munkásbiztosító pénztár tagjai, ahol éppen dolgoznak.

A biztosítottak jogai

A munkásbiztosító pénztár tagjainak joguk van orvosi kezelésre, orvosságra, kótszerre és általában a gyógykezeléshez szükséges anyagokra, betegségi, baleseti, anyasági és haláleseti segélyre. Hasonlóképpen joguk van rokkant és baleseti járulékra, valamint nyugdíjra. Az orvosi

kezelés már a betegség megkezdésének napján jár a tagnak, a pénztár pedig a negyedik naptól kezdődőleg. Szülésnél az orvosi segélyre csak abban az esetben tarthat igényt a tag, hogyha a legutóbbi két évben legalább 26 heti járulékot befizetett, ötvenkétheti járulék után pedig pénzsegélyre tarthat igényt.

Rokkantsági segélyben részesül minden olyan biztosított, aki legalább kétszáz hetet befizetett és még dolgozik. Ha pedig legalább ezer heti illetmény befizetése megtörtént, akkor abban az esetben is megkapja a rokkantsági nyugdíjat, ha tovább már nem dolgozik.

Ha a biztosított eléri a 60 éves életkort, nyugdíjra tarthat igényt. Abban az esetben, ha legalább 200 heti járulékot befizetett. Az ilyen nyugdíj azonos összegű a rokkantsági nyugdíjjal. Ha viszont a biztosított 65 éves korában még mindig dolgozik, abban az esetben kap öregségi nyugdíjat, ha legalább ezer heti illetményt befizetett. A nyugdíjjogosultságot annak a díjosztálynak az alapján állapítják meg, amelybe a biztosított tartozott.

A törvényes feleség, valamint kiskorú gyermekek, árva és keresetnélküli szülők orvosi kezelésre és 75 százalékos kedvezményvel kórházi kezelésre jogosultak. Haláleset alkalmával a családtagok gyorssegélyre jogosultak, rokkantsági és öregségi nyugdíjából pedig az özvegyre ötven százalék, a kiskorú gyermekekre pedig húsz százalék jut.

Az új illetmények

Az alkalmazottakat keresetük szerint a következő osztályokba sorozzák:

Első osztály: tanulók és gyakornokok, havi 30 leit fizetnek.

Második osztály: alkalmazottak 990 lei fizetésig havi 60 leit.

Harmadik osztály: 1000-tól 1499 lei havi fizetésig havi 100 leit.

Negyedik osztály: 1500-tól 1999 lei havi fizetésig havi 130 leit.

Ötödik osztály: 2000-től 2499 lei havi fizetésig 150 leit.

Hatodik osztály: 2500-től 3999 lei havi fizetésig havi 260 lei.

Hetedik osztály: 4000-től 5000 leiig havi 360 lei.

Nyolcadik osztály: 5000 leitől fölfele havi 400 lei illetményt fizetnek.

Azoknak, akik 65-ik életévüket betöltötték, tovább semmiféle illetményt nem kell fizetniük és élvezik a tagoknak járó összes jogokat.

A törvény utolsó rendelkezése az, hogy az eddigi egy egész húsz század százalékos pótilletmény 2 egész 50 század százalékra emelik.

**November
12
Szombat**

NYOMDÁSZ BÁL
A KATOLIKUS KÖRBE

teggélyező tagságának megszüntetése és helyette a vagylagos biztosítási rendszer bevezetése. A másik újítást a munkások és alkalmazottak agkori nyugdíjbiztosításának meghonosítása képezi.

Mindkét reform igen nagy megterhelést jelent a társadalombiztosító pénztárakra nézve. A kisiparosok kötelező tagságának megszüntetése a bevételek jelentékeny csökkentését fogja magán után vonni; hiszen azzal mindenki tisztában van, hogy önmaguk elhatározásából a kisiparosoknak csak egy kis hányada marad továbbra is a betegsegélyző keretein belül.

Arra nézve, hogy az agkori nyugdíjbiztosítás bevezetése, amely ebben a vonatkozásban kielégítő részét képezné a már meghonosított munkaképtelenség esetén való biztosításnak, mely kiadási többletet fog jelenteni a pénztárakra nézve, az lesz az irányadó, hogy mily korhatárhoz fűzi a törvény az agkori biztosítás fizetésének megkezdését. Minél alacsonyabb lesz ez a korhatár, annál többen tarthatnak igényt erre a biztosításra, illetve nyugdíjra.

Ralea munkaügyi miniszter oly kijelentést tett, hogy a betegsegélyző pénztárak központjának számítása szerint a nyugdíjbiztosítás mintegy 400 millió lei költség-többletet jelent évente, melynek felét a munkaadók, felét pedig az alkalmazottak tartoznak majd fizetni.

Ebből a legilletékesebb helyről származott kijelentésből szakkörökben már következtetni tudnak arra, hogy tulajdonképpen milyen arányú is lesz a járulékok emelése.

Ennek megállapítása végett elsősorban figyelembe kell venni, hogy a munkásbiztosító pénztár évi költségvetése egymilliárd lei körül ingadozik. A járulékemelésre vonatkozó számítások végett ebből az egymilliárdból le kell vonni azokat a bevételeket, amelyeket — mint például a baleset-járulékok — egyedül a munkaadók fizetnek. Ugyancsak le kell vonni a kisiparosok által eddig fizetett járulékokat is.

Ha az így fennmaradó összeget összevetjük a munkaügyi miniszter által említett négy száz millió leies díjemeléssel, akkor arra az eredményre jutunk, hogy a munkásbiztosítási járulékok bejelentett módosításánál 50—100 százalékos emeléssel kell számolnunk.

Megközelítőbb számítást már azért sem alkalmazhatunk, mivel nem tudjuk, hogy a járulékvetés alapjának gyökeres megváltoztatása milyen bevételi többletet fog a betegsegélyzőnek biztosítani. Az új törvények az intézkedése ugyanis, hogy a munkásbiztosítási rendszer

Szerencsém volt,

hogy nem gázolt el az az autót!

● Akkor keresd tovább a szerencsédet és vásárolj Állami Sorsjáték sorsjegyet a

HIVATALOR SORSJEGYÁRUDA ÉS A FALUSI POSTAHIVATALOK

elárúsító helyeinél

Ne mulassza el az alkalmat, hogy a XVIII. sorsjáték huzásain már kezdettől fogva vegyen részt, Huzási napok: november 15., december 15., január 15., és február 15.

COLECTURA OFICIALA
SI A OFICIILOR RURALE P. T. T.

HELYI CIM: **Bdul Regele Ferdinand 11.**

A négyszázéves biliárd története

Kerek négyszáz esztendeje annak, hogy Angliában először kezdtek biliárdot játszani. Igaz, hogy a legkezdtelegesebb formájában, 1538-ból származik az a fametszet, melyen vidám arcú embereket láthatunk, akik nehéz rudakkal lökődnek a földön hatalmas fagolyókat. Ezeknek a kugli- vagy tekeszerű golyóbosoknak kiásott gödrökbe, vagy árkokba kellett gurulniuk. Későbbi kezdetleges formájában alacsony asztal, közepén álló kis kapun keresztül igyekezett a játékos a golyót egy felállított báb felé lökni.

Hogy miért nevezték el biliárdnak? Valószínűleg onnét származott a neve, hogy összetették a golyó (ball) és a bot (yard) szavakat.

Ezt a kezdetleges játékot, melyben a számításhoz a hajszálnyi pontosságnak bizony még vajmi kevés szerepe volt, szélteben-hosszában játszották, — de főképpen az előkelő körök. Mert hiszen éppen úgy, mint a golfjátékhoz, a biliárdhoz is külön pályára volt szükség.

A biliárdjáték, a pergő évtizedek alatt mind egyre fejlődött, finomodott. És fölemelkedett a földről. 1560 táján már holmi kecskebakokra fektetett s a szélein korláttal ellátott deszkalapokon játszották, mely gyűrődészkához hasonlított. Nagy-Britannia határai szűknek bizonyultak számára. Már fölbuknak Franciaországban is. IX. Károly állítja be először a Louvre nagytermébe az első igazi biliárdasztalt. A fiatal király szenvedélyes játékos. Sokszor rávirrad a hajnal is, mely ennél az ormótlan asztalnál találja, dákóval a kezében. Így éri az 1572 augusztus 24-ről 25-re virradó éjszaka is, mikor megszólal az éjfél harangja, a hugenották halálharangja. „Miért harangoznak?” „A hugenották, Sir”, — felelte a kamarás. „Ugy” — mormolta egykedvűen a király, majd izgatottan szólta oda a halálsápadt udvaroncok: „De nézze csak Revoux, figyelje meg ezt az állást, milyen bravúrosan fogom megjátszani...”

A biliárdozás, mint politikai karrier

A Napkirály udvarában már egészen jó biliárd-asztalokat lehetett látni. XIV. Lajos orvosi tanácsra délutáni mozgás gyanánt kezdte hozzá a játékhoz, azonban később már olyannyira kedvet kap rá, hogy hosszú órákat tölt el vele naponta. A király mindennapi partnere egy Chamillard nevezetű fiatalember volt, akit mint korának legnagyobb biliárd-művészt emlegették. Viszont senki sem tudott nálánál pompásabban, ügyesebben veszíteni. A kellő időben, a partik vége felé ügyesen hibázott, úgyhogy többnyire a király nyert. Chamillard csakhamar államtanácsos lett. Fia a hadügyminiszteri méltóságig emelkedett. Halála után irigyei egy gúny-sírverset írtak, mely — ha nem is vészték a sírkövére — mégis megmaradt, máig. Ez a quatrain így szól:

„Ci-git le fameux Chamillard,
De son roi le protonotaire,
Qui fut un heros un biliard,
Un zéro dans le ministere.”

E hant takarja Chamillard-t,
Siratja minden biliárd,
Mert rajtuk szerző a babért, —
Mint államférfi mitsem ért.)

A megbabonázott golyó

Természetes, hogyha a király játszotta a biliárdot, a főúri világban is felkapták. S egyre fejlődött. Maga az asztal is, melynél a keretfalakat, az úgynevezett mantinelt, ruganyosabbá tették. Eddig szalmával volt kitömve. A szalmát később kóc váltotta fel. A dákó is megjavult. Hajlított botok helyett egyenes, szépen csiszolt, karsú dákók kerültek forgalomba. De a legnagyobb vál-

Most, amikor Csehszlovákia válsága az egész világ szemeláttára játszódik le, vaóságos szenzáció erejével hat

MARJAY FRIGYES
SEDANTOL PRÁGAIG ...

cimű páratlanul izgalmas könyve.
Ára gyönyörű egész vászonkötésben 120 lei
Megrendelhető kiadóhivatalunk útján

tozás akkor állott be, mikor feltalálták azt az egyébként lényegtelennek látszó újítást, hogy a dákó végére apró bőrdarabot ragasszanak. Eddig ugyanis a golyót csupán a közepén lehetett meglökni. Ha a középvonaltól akár jobbra, vagy balra, fölülte, vagy alatta lökték meg, a dákó vége leeszott. S így nem lehetett alkalmazni a játékban az úgynevezett falsót, vagy forgatót, mellyel a biliárdjáték művészete kezdődik. Pedig ezeken az oldalmozgásokon múlik a játék szépsége. Nélküle nem lenne alkalom szellemes kombinációkra, találékonyság, különböző árnyalatokra. Ez a forgató érdekesebb, váratlan pályafutást ad a golyóknak, visszafelé hajtja őket az asztalon, jobbra-balra csavarja, karikába hajtja őket.

A restauráció alatt történt, hogy politikai vétség miatt fogságra ítélték egy Mingaud nevű tüzérkapitányt. Ez a fogság nem lehetett valami túlságosan szigorú. Ugyanis még biliárd-asztal is állt Mingaud szobájában. Unalmában egész nap játszott. (Egyébként hosszú fogsága ideje alatt jutott eszébe, hogy dákója végére egy kis bőrdarabot ragasszon és csodák csodája nem csúlszélén is lökte meg a golyót, dákója nem csúszott le róla. Mikor kiszabadult, első útja egy kis gascognei városba vezetett. A fogadóban javában biliárdoztak. Mingaud szerényen engedélyt kért, hogy valamelyik úrral összemérhesse erejét. De engedjék meg, — mondta, hogy a magával hozott dákót használja. Megkezdődött a játék. A nézők elképedve látták, hogy a jövevény által meglökött golyó egy darabig előre megy, s aztán hírtelen sebesen visszafelé fut. Mingaud nevetett. S úgy tett, mintha maga is csodálkozott volna a dolgon.

— Miféle golyó ez? — kérdezte, meglepetést színelve. A fogadós a szemét dörzsölte.

— Nem értem kérem...

— Hát miért megy visszafelé? Meg van babonázva?

— Nem tudom, ezt még ezelőtt soha sem csalekedte...

Mingaud ugyanis újfajta dákójával könnyedén alkalmazhatta az úgynevezett visszahúzást, a couse-t. Ezzel aztán sikerült mindenkit legyőznie.

A biliárd hősei

S jöttek a biliárd matadorjai, Paysan, akit a biliárd diktátornak neveztek. Berger, a csavarlókés feltalálója, Eugen, a híres matematikus, akinek elméletei még ma is helyt állnak. Mangin, aki oly győzelmén tudta meglökni a golyókat, mintha csak simogatta volna őket és Bataille, aki 1876-ban az első ezres szériát felállította. Sztaoj, aki egy ízben egyfolytában 48 óráig játszott, anélkül, hogy hibázott volna.

Csak a hetvenes években terjedt el a karambóljáték Amerikában. Viszont annál gyorsabban sajtóították el az Újvilágban ezt a valóságos művészeti és tudományra fejlesztett játékot. Önáluk született meg az úgynevezett amerikai sorozat, melynél a három golyó szinte a végtelenségig együtt tartható.

De Anglia hagyomány-tiszteletében még máig is ragaszkodnak régi játéksílusához és elősült szabályaihoz, melyek Tennyson óta mit sem változtak. Az első világhajnokságot 1882-ben Párizsban rendezték, Vignoux francia bajnok és Slosson között. A nézők között: Mac Mahon marsall, Murat herceg, Rochefort. A három ezer pontos játszmában az amerikai Slosson győzött. Vignoux 2553-ig jutott el.

A hölgyek is nagyban úzték a biliárdozás sportját. Történelmi tény, hogy Stuart Mária, — 1587-ben történt, — halála előtt két nappal írott levelében elpanaszolja Glasgow érsekének, hogy szobájából kivitték a biliárd-asztalt. A skótok szerencsétlenszerű királynéja francia földön szerette meg ezt a játékot. Ott még ma sem szokatlan a nők körében.

Magyarországon csak a múlt században kezdett divatba jönni. Eleinte ugyan az urak megvetették. Egyike volt első úttörőinek a mi Petőfink. A költő szeretett játszani, ha túlságosan nagy tehetséget nem is árult el ebben a nagy művészetben. (Később, Ady már sokkal nagyobb ügyességet árult el a játékban.)

1862-ben kezdtek föllátni a pesti kávéházakban az első asztalokat és ekkor indult meg tulajdonképpen a biliárd-sport.

P. E.

Megrendítő szerencsétlenség egy szabadka melletti tanyán

Hegeud Béla szabadkai földbirtokos véletlenül agyonlőtte 21 éves feleségét

Szabadkáról jelentik: Halálos szerencsétlenség történt kedden este nem messze Szabadkától. Hegeud Béla, az újvidéki *Reggeli Ujság* volt munkatársa kedden este lefekvés előtt szokásához híven, az éjjeliszekrényre akarta helyezni browningját. Amint kivette zsebéből a fegyvert és a szekrényre akarta tenni,

a browning véletlenül elsült és a golyó Hegeud 21 éves feleségét találta el.

A golyó a szerencsétlen fiatalasszony gyomrába hatolt és életveszélyes sérüléseket okozott. Azonnal orvost hoztak, akik elsősegélyben részesítette Hegeudnét, majd beszállították a szanatóriumba.

A szerencsétlen fiatalasszony állapota egyformán válságos volt és az orvosok minden mentési igyekezete hiábavalónak bizonyult. Hegeud Béláné a műtét alatt *betehalt sérülésébe*. Halála előtt kijelentette, hogy senkit nem terhel felelősség, mivel a fegyver, véletlenül, teljesen váratlanul sült el és ő csak szerencsétlen véletlen áldozata. A halálos szerencsétlenség híre nagy megdöbbenést keltett Szabadkán, mert úgy az elhunyt fiatalasszony, mint Hegeud Béla nagy szerepet játszottak Szabadka kulturális életében.

Az itt felsorolt könyveket kiváló orvostanárok és szakorvosok írták, akik az Ön panaszain segíteni akar-nak!

A rákbetegségről. Dr Verebély Tibor egyetemi tanár	Ára 30 Lei
A diétás konyha technikája. Dr Soós Aladár egyetemi tanár	240 „
Hogyan éljen a szívbajos ember? Dr Bodon Károly egyetemi tanár	95 „
Nyerskoszt. A nyers diéta mint természetes gyógytényező. Dr Bucányi Gyula ed. tanácsos, főorvos	110 „
Az érelmeszesedés gyógyítása és kezelése. Dr Bucányi Gyula főorvos	55 „
Alkoholizmus. — Alkoholkérdés. Dr Donáth Gyula egyet. tanár	40 „
A reumás bajok házi kezelése. Dr Engländer Árpád szakorvos	90 „
A fiatal anya. Dr Földes Lajos főorvos	95 „
A női betegségekről. Megelőzés. — Gyógyítás. Dr Földes Lajos főorvos	125 „
Rejzimeret. Gazdagon illusztrálva. Dr Gáspár János	145 „
A pszichoanalízis, mint módszer. Dr Hermann Imre	75 „
A cukorbeteg kószta. Dr Horvai Lajos főorvos	95 „
Anyagcserebetegségek. (Reuma, köszvény, vesebaj, cukorbetegség.) Dr Horvai Lajos főorvos	90 „
Hogyan kerülhetjük el a korai öregedést? Dr Káldor Miklós főorvos	110 „
Az ötvenéves ember. A kritikus kor betegségei. Dr Káldor Miklós főorvos	215 „
Hogyan éljen a gyomor- és bélbajos ember? Dr Lukács Pál főorvos	110 „
Kell a sportolónak saját testéről tudnia? Dr Kellner Dániel	105 „
Az elhízás és a soványító gyógy-eljárások. Dr Lukács Pál főorvos	95 „
Hogyan éljen a vesebajos ember? Dr Lukács Pál főorvos	95 „
A tuberkulózis megelőzése és gyógyítása. Dr Müller Vilmos főorvos	110 „
Tápszerek és kész ételek tápértéke, tápanyag, só- és vitamin-tartalma	45 „

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Nagyvárad, II. Károly király-út 5. sz.

ELŐFIZETÉSI ARAK: Belföldön: Egész évre 900. félévre 450 negyedévre 225. egy hóra 75 lei.
Magyarországon: Egész évre 50 P, félévre 25 P, negyedévre 12 P.
Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepeken 24 fillér.
Postatakarékpénztári csekk számlánk száma: 80.037
Telefon: 12-27.

Kolozsvári szerkesztő: dr. Sulyok István.

Kéziratokat nem őrünk meg és nem adunk vissza.

Időjárás

A bucaresti időjárásutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: Mérsékelt nyugati, északnyugati szél, változó felhőzet, helyenként, főleg északon eső. A hőmérséklet kissé csökken.

FELEVATTÁK AZ ELSŐ ROMÁN MUNKÁSEGYESÍTMÉNYT. Bucuresti. Saját tud. Ralea munkaügyi miniszter jelenlétében vasárnap felavatták Bucurestiben az Obor-városrészi tanoncotthonban az első román munkásegyesítményt. Ralea miniszter kifejtette beszédében, hogy a munkásegyesítmény felállása új fejezetet a munkásnyomor és sötétség ellen folytatott küzdelem történetében.

CORSO (HEYMAN) MOZGO

Ma és mindennap a francia filmgyártás gyémánt filmje

CHARLES BOYER egyetlen filmje: **A MEREG**

Kedvezményes jegyek nem érvényesek!

120 tonna márványt szállítottak Amerikába Constantinából. Constantinából jelentik: Tegnap hagyta el a kikötőt az az amerikai teherhajó, amely 120 tonna márványt szállított Amerikába. A newyorki világgazdasági hírlap az ország címerével ellátott márványplakettek fogják díszíteni a román pavillont.

EGYELŐRE FORGALOMBAN MARADNAK A 250 LEIESEK. Bucurestiből jelentik: A pénzügyminisztérium közli, hogy a kétszázötven leies érepénz beváltásáról szóló hírek nem felelnek meg a valóságnak. A hozandó intézkedéseket kellő időben közlik, mindaddig azonban a pénzügyigazgatóságok változatlanul elfogadják fizetésül a kétszázötven leies érepénzeket.

A temesvári képzőművészeti akadémia újból visszakapta nyilvánossági jogát. Temesvárról jelentik: A nemzetnevelési miniszter rendeletet bocsájtott ki, amellyel a temesvári képzőművészeti akadémia nyilvánossági jogát, amelyet 1935-ben megvontak, ismét megadta. Mivel a képzőművészeti akadémia fenntartását az állami költségvetésbe nem vették föl, a szükséges összeget, a költségeket Temesvár városa és a temesi királyi helytartóság fedezik. A nemzetnevelési miniszter rendeletének következtében a temesvári képzőművészeti akadémia teljesen egyenrangú lett a bucaresti és jasi hasonló intézetekkel. Az akadémia nyilvánossági jogának visszaszerzése érdekében sokat fáradoztak Marta Alexandru dr. királyi helytartó és Ciupe Gheorghe dr. helytartó vezértitkár, valamint Miloia Ioachim dr., a városi kulturális ügyosztály vezetője.

TONI ALMINISZTER NYILATKOZOTT A SZATMÁRI KISEBBSÉGI TANINTEZETEKRŐL. Saját tud. Toni, nemzetnevelési miniszter szatmári tartózkodása alatt nyilatkozott a sajtónak. Kijelentette, hogy váratlanul jött Szatmárra, mert a tantestület tagjait meg akarta lepni. Ugy a szatmári, mint a vidéki iskoláknál példás rendet és fegyelmet talált. Kihangsúlyozta, hogy Vetés határszéli községből mély benyomásokkal távozott. Ebben a helységben két hónap alatt új iskolát építettek. A határszéli telepésekre vonatkozólag az alminiszter kijelentette, hogy azok tisztában vannak azzal a történelmi feladattal, amely rájuk vár. Végül a szatmári kisebbségi tanintézetekről szólva az alminiszter kijelentette, hogy mindenütt példás igyekezetet, rendet és mértéken felüli felkészültséget talált.

KISS FERENC ELŐLEPTETÉSE. Budapestről jelentik: Horthy magyar kormányzó a vallás- és közoktatásügyi miniszter előterjesztésére Kiss Ferencnek, a budapesti Nemzeti Színház örökös tagjának, az Országos Magyar Színművészeti Akadémia igazgatójának az V. fizetési osztály jellegét adományozta. Ezzel az adományozással együtt jár a méltóságos cím is.

Zürichi nyitás. Párizs 11.73 háromnegyed, London 20.98, Newyork 441. Brüsszel 74.57 fél, Milánó 23.20, Amszterdam 239.75, Berlin 176.55, Prága 15.12, Varsó 82.75, Belgrád 10, Bucuresti 325.

HÉTFŐN ÉS KEDDEN TELJES HOLDFOGYATKOZÁS LESZ. Részletesen írtunk arról, hogy november 7-én, hétfőn éjjel teljes holdfogyatkozás lesz, amelyet Romániában is jól lehet majd — felhőtlen idő esetén — látni. A holdfogyatkozás este 21 óra 39 perckor kezdődik és éjjel után, 2 óra 12 perckor ér véget.

Kanyarótól — 200 napig tartó álom. Chicagóból jelentik: Chicagó Csipkerózsikája, a hároméves Mary Ellen Reardon, kétszáz nap óta alszik megszokás nélkül. Noha szemei állandóan nyitva vannak, senkit sem ismer meg, nem vesz tudomást a külvilág felől és szinte mozdulatlanul fekszik ágyán. Édesanyja, Reardon Dávidné éjjel-nappal a kis beteg mellett őrökdi, akit mesterségesen táplál és koronként masszírozza tagjait, hogy megmentsse az izomsorvadástól. Az orvosok azt hiszik, hogy a lányka titokzatos baja kanyarónak az utókövetkezménye.

EZER BALA GYAPOT A TŰZ MARTALÉ-KÁVÁ VÁLT. Karlovácról jelentik: Vasárnap nagy tűz pusztított a karlováci Dugaressa textilgyárban. A tűz vasárnap este ütött ki és egész éjszakán át tombolt. Eddigi jelentések szerint ezer bala gyapot pusztult el.

A KÜLKAJÁNTÓI SZENT JÓZSEF KÁPOLNA TIZÉVES JUBILEUMA. Kolozsvár. Saját tud. A Kálkajántói Szent József kápolna tízéves jubileumát ünnepelte vasárnap. Ebből az alkalomból a környék ünnepséget rendezett. Az ünnepségeket három napos ájtatosság vezette be november 3-5-ik napján este 8 órakor a Szent József-kápolnában, amikor is a szentbeszédet Vasvári Aladár zárdai lelkész mondta. Vasárnap délelőtt ünnepi szentmise volt a kápolnában. A szentmisét Márton Áron apostoli kormányzó, az ünnepi beszédeket pedig Vasvári lelkész mondották. Az istentisztelet után a Szent József-otthonban diszközgyűlést tartottak. A diszközgyűlést közének vezette be, majd Vasvári Aladár lelkész megnyitó beszéde után a kerekdombi Jézus-szive dalárdá énekelt. P. Abrahám Miklós megbízott segédlelkész az elmúlt 10 esztendő történetét ismertette, Márton Áron apostoli kormányzó zárószavaival végetért a megható ünnepség. A diszközgyűlés után közeled volt.

Hercegnovi közelében összeütközött két hajó. Kotorból jelentik: Szerdán délben Hercegnovi közelében a nyílt tengeren nagy szerencsétlenség történt. A Drina tehergőzös összeütközött egy kis személyszállító hajóval, amely annyira megrongálódott, hogy csak a legnagyobb erőfeszítéssel tudták megmenteni az elsüllyedéstől. Az összeütközés Gyenovics község kikötője közelében történt. A kis személyszállító gőzös abban a percben futott ki a kikötőből, amikor a Drina be akart menni. A két hajó kapitánya még idejében észrevette a szerencsétlenséget és a gépeket leállították, azonban a hajók már olyan közel voltak egymáshoz, hogy a szerencsétlenség elkerülhetetlenné vált. A Drina orrával beleütődött a személyszállító hajó oldalába és nagy léket ütött. A kis hajó megingott és a fedélzeten tartózkodó utasok a vízbe zuhantak. Szerencsére a matrózok nem veszítették el lélekjelenlétüket és az utasokat kimentették a vízből. A hajón az utasok között pánik tört ki, azonban a tengerésztszerek erélyes intézkedésekkel sikerült hamarosan rendet teremteni. A Drina a megsérült hajót a kikötőbe vontatta. Az eljárás a felelősség megállapítására megindult.

A KILENCEDIK NEMZETI SEBÉSZETI KONGRESSZUS MEGNYITÁSA. Bucuresti. Saját tud. Vasárnap nyílt meg Bucurestiben a kilencedik Nemzeti Sebészeti Kongresszus. A kormányt Marinescu egészségügyi miniszter képviselte.

Telefonösszeköttetés a sarkvidék és Kopenhága között. Kopenhágából jelentik: Első ízben sikerült telefonösszeköttetést létrehozni a sarkvidék és Kopenhága között. Knut Eigil dán sarkkutató beszélt a blaavandi rádióállomás egyik szerkesztőjével. Eigil Grönland északi részében tartózkodik. A távolság közöttük meghaladta a 4000 kilométert.

A SZERENCSET
LENSEGEK ALMA
ELŐSZLÓTT A
NEMZETKOZI
HELYZET TISZTA
ZODASÁVAL.
Most helyet a

MILLIÓK ALMA
foglalta el.
Az Állami Sorsjáték sorsjegyével, amelyet a **MERCUR** elárusító helyeinél vásárolt, november 15.-én meggazdagodhatik, a 4 egyenként 6 MILLIÓS, a 70 egyenként 1 MILLIÓS, vagy a számtalan 200.000 és 100.000 leies nyermények egyike révén.

MERCUR

HELYI CÍM: BANCA DACIA Bdul Regele Ferdinand 9.

KIÜTÉSES TIFUSZ A KOLOZSVARI CIGÁNY-TELEPEN. Kolozsvár. Saját tud. Az elmúlt napokban az Iris-telepen lévő cigánynegyedben gyanús-eredetű megbetegedés történt. Az esetről azonnal értesítették a városi tisztiorvosi hivatalt, ahonnan maga dr. Vlád Péter városi tisztifőorvos szállott ki és állapította meg, hogy kiütéses tifusz esetéről van szó. A városi tisztifőorvos rendelkezése nemcsak a beteget, hanem mindazokat, akikről feltételezhető volt, hogy a beteggel érintkeztek beszállították a járványkórházba. A főorvosi hivatal az Iris-telepi megbetegedést a három halálos áldozatot követelő szucsági megbetegedésekkel hozza kapcsolatban és annak a véleményének ad kifejezést, hogy annak idején nem hoztak elég szigorú intézkedéseket a járvány továbbterjedésének megállítására. Vlád Péter tisztiorvos gyors és radikális intézkedései azt a reményt keltik, hogy sikerült a járvány továbbterjedését megakadályozni.

NAGY TÜZVÉSZ PUSZTÍTOTT OSLÓBAN. Oslóból jelentik: Vasárnapra virradó éjszaka Osló egyik forgalmas utcáján nagy tűzvész pusztított. Több ház részben összedült és 13 ember égett el. Négy ember leugrott egy ház emeletéről és szörnyethalt. A tűz okát az első jelentés még nem jelentette. Ujabb jelentés szerint a tűzvész, mely egy nagy bérházat is elhamvasztott, Anderson udvari fényképész műtermében támadt, ahol éppen műtermünnepély volt. Mikor a tűz kiütött, a menekülők ijedségükben elzárták a kijáratot és mindnyájan bennégték. A tűzvésznek 30 halottja van. Valamennyien norvégok. Oslóban száz év óta nem volt ilyen tüzeset.

Különös bonyodalmak egy meghamisított váltó körül. Szatmár. Saját tud. Vizsgálóbíró talán még nem hozott olyan örömmel vádmegszüntetési végzést, mint most Szatmáron. Ettől a végzéstől ugyanis két család boldogsága függött. A dolog úgy kezdődött, hogy Tálás Zebedie és Ciorba György Dambrava telepesszociális lakosok elhatározták, hogy kereskedni fognak. Két vagon kukoricát rendeltek. A vételár kifizetéséhez azonban kilencvenezer lei kölcsönre volt szükségük, amit az egyik bankból akartak felvenni. A bank hajlandó volt a kölcsön folyósítására, de csak váltó és első helyen való betáblázás ellenében. A telekötönyvél kiderült, hogy a két gazdálkodó vagyona a feleségükkel közös szerzemény és a ház, valamint a föld közös néven szerepel. A betáblázáshoz ezek szerint a két asszony aláírására is szükség volt. Tálás és Ciorba nem gondolkodtak eokat és a hivatalos irás alá odahamisították a feleségük nevét. Ugyanakkor a váltókat is aláírták a feleségük helyett. Később Tálásné összeveszett a férjével, akitől el akart válni. Amikor a vagyon felosztására került volna a sor, kiderült, hogy az asszony része is meg van terhelve. Előkerült a váltó, amelyen szintén ott volt a fiatalasszony neve. Tálásné bünyvádi feljelentést tett férje és annak társa ellen. Példáját később Ciorbané is követte. De mielőtt a vádhatározatot meghozták volna, a házastársak kibékültek és a két asszony visszavonta a feljelentést. Kérésükre most mindkét földműves ellen megszüntették az eljárást.

Temetés. Gherghel Constantin tartalékos kapitány Nagyváradon meghalt 38 éves korában a kórházban. Temetése november 7-én délután volt a Rulikovszky-temetőben. (Caritas.)

A VIHARBAN LESZAKADT VILLANYDRÓT HALÁLÓS KATASZTRÓFÁT OKOZOTT. Bucuresti. Saját tud. Bukovinában vasárnap rendkívül erősségű vihar dühöngött. A vihar útban lepett egy parasztszekeret, amelyen négyen ültek, köztük egy állapotos asszony. A vihar eltepte egy helyen a villanyvezetéket, amihez hozzáérték a lovak s azonnal elpusztultak. A szekérben ülők könnyebb sérüléseket szenvedtek, de az állapotos asszony, Zoita Stefanic az ijedség következtében megszülte gyermekét s belehalt, a gyermekkel együtt.

Távrepülési új világrekord Egyiptom és Ausztrália között

Londonból jelentik: Az a két angol bombavető repülőgép, mely szombat hajnalban az egyiptomi Izmaílban szállt fel, hétfőn hajnalban szállt az ausztráliai Port Darwinban. A két gép leszállás nélkül, 48 óra alatt 7162 mérföldet tett meg, mellyel új távrepülési világrekordot állított fel.

Alice Machin Londonban megalakította a templomi lányok brigádját. Alice Machin a napokban meghalt, temetésén a leánybrigád játszott gyászdalokat.

Református iskolaavatás Paptamásiban

Paptamási. Saját tud. Vasárnap délelőtt lélekemelő ünnepség színhelye volt Paptamási községe. Ekkor avatták fel új, négyosztályos iskoláját, amelyet mintegy háromszáz ezer lejes költséggel emeltek. Az ünnepségre Nagyváradról is sokan utaztak ki Paptamásiba.

Kovács Sándor lelkészen kívül — aki oroszlanrészt vett ki a munkából — részt vett az iskolaépítésben a református egyház teljes presbitériuma s a falu valamennyi lakója. Az új magyar iskola fölavatása alkalmával a paptamási református egyházközség szép ünnepséget rendezett.

Harangzúgás közben vonult be a templomba Vadai Béla esperes, Varga Gedeon nagyváradi lelkész, vallásnász, Kovács Sándor kíséretében, utánuk Bartos Adorján ny. főszolgabíró, egyházmegyei tanácsbíró és mások. Hatalmas erővel zúgott az ének a gyülekezet ajkáról, majd a szöszökre lépett Varga Gedeon és áhitatos imádságot mondott.

A záróimádság elhangzása után Kovács Sándor paptamási lelkész olvasta fel az építés történetét, amelyben minden ércnél maradandóbb szobrot állított a paptamási reformátusok öntudatának, áldozatkészségének. Alig ezer lelket számlál a község s ezek az emberek 350 ezer lejt áldoztak, az énekkar 35 ezer darab téglát adott, a gazdák ingyen juvarral járultak hozzá az építéshez. De kivették részüket a nagy munkából a gyermekek is.

Ezután két leánykát keresztelt meg Kovács lelkész, majd feleskedte a katonai előképzős ifjakat.

A templomi ünnepség után átvonultak a megjelentek az új iskolába, ahol az ének elhangzása után Vadai Béla esperes mondott iskola felszentelő imádságot, dr. Szatmáry Ferenc nagyváradi ügyvéd, a magyar református ifjuság nevében mondott beszédet, méltatta a község lakosságának munkáját. Szűcs Ilonka Reményik Sándor versét szavaltta el igen ügyesen, majd újabb ének után megtekintették az iskola épületet, amely méltó dícsékedése a Paptamásiaknak.

Délben a régi iskola épületben száznegyven terítékes közebed volt, amelyen az első felköszöntőt Öfelsége II. Károly királyra Vadai Béla esperes mondotta, kiemelve, hogy az uralkodó milyen nagy fontosságot tulajdonít a nevelésnek.

Délután az íentérszótelen Récsy Ádám nagyváradi segédlelkész mondott nagyhatású beszédet.

Hétfőn reggel pedig megkondukt ismét az a kis csengő, amelyet 1908-ban adtak az iskolának s amely 30 évig hallgatott. Most ujjongott az új iskolának, amelynek falai közé bevonult az örvendező iskolás gyermekhad.

Mozgószínházak műsora:

APOLLO: „1918. KITÖRT A BÉKE.” Főszerepben: Spencer Iracy, Gladys George.

CORSÓ: „A MÉRÉG.” Főszerepben: Charles Boyer.

DORIAN: „BULU”, A FEHÉR TIGRIS. A maláji dzsungel filmje. Vadászat — vadforrás.

Finn és svéd együttértés az Aaland-szigetekre nézve

Helsinki-ből jelentik: A finn és svéd kormány által kiküldött bizottság tárgyalásairól közleményt adtak ki, mely szerint a tárgyalások újból megteremtették a két kormány együttműködését, melynek egyik része az Aaland-szigetek semlegességének biztosítása. Az erre javasolt rendszabályok célja az volt, hogy a változott viszonyok között megadják a szigetnek az 1921-ben kötött egyezménynek megfelelő biztonságot. Finn politikai körök szerint a finn és svéd kormány az Aaland-szigettel folytatott tárgyalásai eredményeinek és az aalandi küldöttség már el is utazott.

Háromszoros földrengés rázta meg Kelet-Japánt

A földlökéseknek nem volt súlyosabb következményük

Budapestről jelentik: Az országos földrengés jelző intézet készülékei szombat este, majd éjjelkor és vasárnap délelőtt 10 órakor három erős földrengést jeleztek. Mind a három kilencezer kilométer távolságban, ugyanazon a helyen történt.

Tokióból jelentik: Az elmúlt éjszaka japán keleti felében erős földrengés volt, mely Tokióra és Jokohamára is kiterjedt. A telefon- és vasúti összeköttetés megszakadt. A villanyvillágítás megszűnt. Tokióban vasárnap is megismétlődött a földrengés.

Primăria Municipiului Oradea.

„Serv. fin. biroul licitațiilor”

No. 48169/1938.

PUBLICAȚIUNE

Se aduce la cunoștința celor interesați, că în ziua de 2. Decembrie 1938, orele 11 a. m. se va ține, în sala mică de ședințe a Primăriei etaj I, camera No. 1, licitație publică cu concurs de oferte în continuare cu supralicitatie verbală, pentru închirierea edificiuului așa numit, al gardienilor din Piața Mihai Viteazul.

Licitatia se va ține în conformitate cu art. 88—110 inclusiv din legea contabilității publice, regulamentul oficiului central de licitații și norme publicate în Monitorul Oficial No. 127. din 4 Iunie 1931.

Toate persoanele, cari vor lua parte la licitație, vor depune pe lângă ofertă și o garanție de 5, la sută din suma oferită (în numerar sau efecte de Stat, iar oferta se va face numai în conformitate cu caetul de sarcini, care poate fi văzut în fiecare zi, orele de serviciu, la biroul de licitație al municipiului Oradea.

Oradea, la 4. Noembrie 1938.

Primar
A. Chirilia

Secretar general:
Cherman.

Színes pósta

ELVESZTEK A SIVATAGBAN.

Ranadi bagdadi városbíró öt családtagjával együtt útban volt a sivatagon át a város felé. Az éjszakában eltévedtek, mert napokon át nem jelentkeztek Bagdadban. Egy sivatagi őrijárat találta meg hosszas kutatás után Ranadi felfordult gépkocsiját, amely előtt a társaság néhány tagját még elevenen sikerült előhozni. Ranadi és két leánya azonban szomjánhalt a sivatagban.

REPÜLŐ UTASOK ELDORÁDÓJA.

A belga légiforgalmi társaság, amelynek gépei a Tsad-Congo vonalon közlekednek, különösen kedvben jár az utasoknak.

Míg más légijáratoknál az utasoknak meg kell fizetniük az elfogyasztott ételek árát, ennél a társaságnál az étkezések ára már „benne van” a jegyben. Az útiköltség kalkulációja így egyszerűvé és könnyűvé válik. az utast nem érhetik meglepetések. A jeggyel minden étkezés fizetve van. A társaság fel is sorolja az étkezések és az egyes fogások számát s kijelenti, hogy az étkezéshez az italok is hozzátartoznak; a bor, a sör, az ásványvíz és a kávé. Az utas tehát nem kerül csapdába, ha a repülőgépbe ül, nem kell attól tartania, hogy megkopasztják. Mindezeket felül az esetleges éjjeli szállásért se fizet külön, szóval a jeggyel együtt azt a jogot is megváltotta, hogy jállakva és kipihenten érkezék keltező, minden külön kiadás nélkül. A belga légiforgalmi társaságnak ezt az életrevaló ötlejét, amely az utasforgalmat kétségtelesen emelni fogja, nyugodtan utánozhatná minden közlekedési vállalat.

A GONDOLAT SEBESSÉGE.

Ha valamire azt akarjuk mondani, hogy nagyon gyors, a gondolat sebességére hivatkozunk a hasonlatban, mint valami nagyon gyors dologra. Hogy azonban hogyan szárnyal a gondolat, milyen sebes, azt tulajdonképpen nem lehetne pontosan megmondani. Az ősi hasonlat nyilván az érzékelés sebességét vette alapul, abból a tapasztalatból indulva ki, hogy valóban mindent abban a pillanatban megérzünk, amint az inger hatni kezdett érzékerveinkre. Így tehát a gondolat sebességén tulajdonképpen az érzékelés sebességét kell értenünk. Ezen az alapon most már pontosan meg is tudjuk mondani, hogy mekkora a „gondolat” sebessége, a tudósoknak legújabbban sikerült teljes pontossággal meghatározni, hogy az érzékelés milyen sebességgel terjed az idegeinkben. Ez a sebesség másodpercenként 50—100 méter közt változik, vagyis ha újjunkkal hozzáérünk valaméhez, egyötvened, század másodperc alatt megérkezik agyunkba az inger. Ez elég szép sebesség, de messze van a villámgyorstól, hiszen a villám, vagyis az elektromosság másodpercenként 300.000 kilométer sebességgel terjed. Az inger sebessége órákra átszámítva, átlagban 250 kilométernyi sebességet jelent, vagyis olyan sebességet, amellyel ma már a repülőgépek egészen könnyen közlekedhetnek. A repülőgépre tehát joggal mondhatjuk rá, hogy a gondolat sebességével jár.

TENGEREK TISZTÍTJÁK A LEVEGŐT.

Apró szárazföldi organizmák lakói is vágyják a tengert, szegény ember alig akad, ki legalább gondolatban ne kalandozna el az általa valóban soha meg nem ismerhető hullámmező végtelen nyugtalanságai közé. És ebben a nagy mesés-zövében lappang a természet csodálatos rendje, az érzésvilágot ingerlő megsejtések minden forrása. A tengerek világának megismerése pedig — ellenkezőleg egyéb ismeretgazdagodásokkal — nem közömbössé, hanem rokonszenvesebbé teszük számunkra földünk nélkülözhetetlen alkatelemét, az óceánokat, melyek a bennünket életet levegő tisztaságáról sokkal nagyobb mértékben gondoskodnak, mint a zöldelő növényvilág a maga ismert regeneráló munkájával. Az utolsó 50 év technikájának mechanizmusai 200 milliárd tonna gázzal telítették a levegőt, miből 9 százalékot a tengerek vize vont ki és kötött le és csak 10 százalékot a növényvilág

SPORT

Továbbra is vezet a Venus

Nagy küzdelemben győzött a Ripensia a Rapid FC fölött és elfoglalta a második helyet. A Kárpát FC a Juventus fölötti győzelme folytán a harmadik helyre ugrott elő.

A Nemzeti Bajnokság A) ligájában általában a papírforma diadalmaskodott. Váratlanul csupán a Kárpát FC győzelme jött a Juventus felett Bucurestiben. Kevesen számítottak a Kinizsi sikeres szereplésére is. A temesvári csapat azonban bizonyosságot tett javuló formájáról és nagy gólarányú győzelmet aratott a Gloria felett. Ezzel a lila-kékek feltornázták magukat a hatodik helyre. Nagy és nehéz küzdelem után nyert a Ripensia a Rapid FC ellen, igaz, hogy a Rapid tartalékosan állt ki. Kolozsváron a Victoria legyőzte az AMTE-t, Bucurestiben a Venus az UDRT-t. A fővárosi diákcsoport, a Sportul Studentesc Ploestiben fektette kétváltra a Tricolorot és megszerezte a harmadik helyet.

A forduló részletes eredményei a következők:

Ripensia—Rapid FC 2:1 (0:0)

Temesvár, bíró Kroner. Változatos és izgalmas küzdelem után a finisben győzött a bajnokságcsapat. Bindea szerezte meg a vezetést a Ripensianak. Boldoveanu egyenlített, Oprean gólia a győzelmet jelentette.

Victoria—AMTE 2:0 (1:0)

Kolozsvár, bíró Tautu. Eredményesebben játszott a hazai együttes. Góllövők: Cocuban II. és Capusan. Pál mellé lőtt egy 11-est. A mezőny legjobbja Slivac az AMTE háttvédje.

Kinizsi—Gloria 6:1 (3:1)

Arad, bíró Braida. Mezőnyben elég jól moz-

gott a Glória, de kapu előtt tehetetlenek csatárai. A Kinizsi viszont lendületesen és eredményesen támadott. Mercea vezető góljára féltucattal felelt a vendégcsapat, amelynek góljait Bajusz (2), Thierjung (2) és Klimek (2) szereztek.

Venus—UDR 2:0 (1:0)

București, bíró Jonescu Tope. Győzelme ellenére nem mutatott meggyőző játékot a Venus, az UDR formásabban támadott. Góllövők: Ploesteanu és Bodola.

Kárpát FC—Juventus 2:1 (0:1)

București, bíró Ceareanu. Megérdemelt a nagybányai csapat győzelme. Minden csapatsze-kiválóan játszott. Szünetig a Juventus vezetett Praszler góljával (11-esből), de szünet után Szőke egyenlített és ugyancsak ő megszerezte a győztes gólt is.

Sp. Studentesc—Tricolor 1:0 (0:0)

Ploesti, bíró Vuia. Többet támadott a Tricolor. Az egyetlen gól a 42-ik percben esett Marinescu lövéséből.

A bajnokság állása most így fest:

1. Venus	9	6	3	—	23:	7	15
2. Ripensia	9	5	3	1	27:	16	13
3. Kárpát FC	9	4	3	2	15:	13	11
4. Sp. Studentesc	9	4	2	3	14:	17	10
5. AMTE	9	4	1	4	20:	23	9
6. Kinizsi	9	3	3	3	24:	21	9
7. Juventus	9	4	—	5	19:	18	8
8. Victoria	9	4	—	5	19:	15	8
9. Rapid FC	9	2	3	4	12:	10	7
10. Tricolor	9	3	—	6	7:	20	6
11. Gloria	9	2	2	5	9:	23	6
12. UDR	9	1	4	4	8:	15	6

ROMAN KUPA

Törekvés—Mures 3:1 (3:0)

Nagyvárad, bíró Huniade. Nagy fölénnyel játszott a hazai együttes és megérdemelten győzött. Az első félidőben Bonác (2) és Grozner góljával már 3:0-ra vezet a Törekvés. Szünet után negyedórás Mures ostrom és Somogyi szépit. Ismét a Törekvés támad, de az eredmény nem változik.

Együtt a „nagy hármas” a magyar NB-ben

Budapestről jelentik: A „szürke forduló” majdnem nagy meglepetést hozott. A Hungária csak az utolsó félórán sikerült megfordítani a vesztesre álló mérkőzést. A Ferencváros győzött sajtótarjanban, az Újpest az eddig veretlen Kispeszt felett is így ismét összekerült az élen a „nagy hármas”. A meglepetést ezen a héten a szolnoki csapat szolgáltatta: négy Kolláth góllal legyőzte az ötödik helyen álló Nemzetit.

A forduló részletes eredményei:

Ferencváros—SSE 8:1 (4:1).

Hungária—Zugló 2:1 (0:1).

Újpest—Kispest 3:0 (2:0).

Phöbus—Szeged 2:2 (2:0).

Szolnok—Nemzeti 4:2 (2:0).

Budafok—Elektromos 1:0 (1:0).

Taxisok—Bocskai 2:2 (1:1).

A bajnoki táblázat a következők:

1. Újpest	10	9	—	1	46:	9	18	(2)
2. Hungária	10	8	1	1	24:	14	17	(3)
3. Ferencváros	9	8	—	1	35:	15	16	(2)
4. Kispest	9	6	2	1	24:	13	14	(4)
5. Nemzeti	9	4	3	2	25:	15	11	(7)
6. Szolnok	10	5	1	4	19:	20	11	(9)
7. Phöbus	11	4	3	4	18:	19	11	(11)
8. Budafok	11	4	3	4	13:	17	11	(11)
9. Taxisok	11	4	1	6	34:	29	9	(13)
10. Szeged	10	2	4	4	17:	18	8	(12)
11. Elektromos	11	2	2	7	15:	28	6	(16)
12. Bocskai	10	1	2	7	15:	24	4	(16)
13. Zugló	10	1	2	7	12:	35	4	(16)
14. SSE	11	1	—	10	15:	56	2	(20)

Kassán rendezik meg Magyarország maratoni bajnokságait. Budapestről jelentik: A magyar atlétikai szövetség nagy vidéki értekezletet tart és elhatározta, hogy Kassán rendezik meg Magyarország maratoni bajnokságait. A vidéki kerületi atlétikai bajnokságokat Komáromban, Kassán és Munkácsen rendezik meg. A visszakapott magas hegyekben pedig pályákat létesítenek.

B) liában

Fölényes győzelmet aratott a NAC Nagyszebenben

A B) liga nyugati és északi csoportjában érdekes fordulót bonyolítottak le. A nyugati csoport teljes fordulóján az esélyesek győztek. A TMAC tartja vezető helyét, de a NAC is erősen tör előre. Az északi csoportban csonka forduló került sorra. Meglepetés, hogy a Crisana Nagyváradon sem bírt győzelmet kiharcolni a Sodronyipar ellen.

A forduló részletes eredményei a következők:

Nyugati csoport:

Nagyszeben: NAC—Soimii 4:0 (1:0). Fölényesen győzött a nagyváradai csapat Borgea, Haláti, Spielmann és Krausz góljával. A bíró Borgea utatrugásért kiállította.

Temesvár: TMAC—Crain Jovan 7:1 (4:0)

Lugos: Vulturii—Minerul 3:2 (3:0).

Craiova: Rovine Grivita—CFR Piski 2:0 (1:0).

Petroșeny: Jiul—Unirea MV elmaradt mivel a gyulafehérvári csapat nem jelent meg a pályán és így a mérkőzést 3:0-os gólaránnyal a Jiul javára írták.

1. TMAC	7	6	—	1	27:	9	12
2. Rovine Grivita	8	6	—	2	18:	8	12
3. Jiul	8	6	—	2	20:	10	12
4. Vulturii	9	5	—	4	21:	23	10
5. NAC	6	4	—	2	25:	9	8
6. CFR Piski	7	4	—	3	10:	7	8
7. Crain Jovan	9	4	—	5	17:	20	8
8. Minerul	9	3	—	6	17:	18	7
9. Soimi	9	1	1	6	9:	31	2
10. Unirea MV	9	—	1	8	5:	35	1

Északi csoport:

Nagyvárad: Crisana—Sodronyipar 2:2 (1:1)

Marosvásárhely: Monopol—Victoria 1:1 (1:0)

Szatmár: Universitatea—Olimpia 1:0 (0:0)

1. Mures	8	8	—	—	32:	5	16
2. Sodronyipar	9	5	2	2	16:	11	12
3. HTV	7	5	—	2	13:	13	10
4. Crisana	9	3	4	2	9:	7	10
5. Törekvés	8	3	—	5	11:	17	6
6. Universitatea	6	2	2	2	4:	5	6
7. Olimpia	8	2	1	5	4:	10	5
8. Tricolor	7	1	3	3	8:	9	5
9. Monopol	9	1	3	5	12:	19	5
10. Victoria	9	1	3	5	6:	19	5

LEGUJABB

Diplomáciai kapcsolat a Vatikán és az Egyesült Államok között

Newyorkból jelentik: Mundelain chikágói hercegérsek Rómába érkezett, ahol a pápa több ízben kihallgatáson fogadta. A Newyork Times szerint vatikáni körök valószínűnek tartják, hogy Mundelain Rooseveltől kapott megbízást a tárgyalások folytatására az Egyesült Államok és a Vatikán közötti diplomáciai kapcsolatok felvétele tárgyában.

ják, hogy Mundelain Rooseveltől kapott megbízást a tárgyalások folytatására az Egyesült Államok és a Vatikán közötti diplomáciai kapcsolatok felvétele tárgyában.

A francia szocialista párt a Daladier-kormány megbuktatására készül

Részesedést akar a kormányzásban. — Csak a kormány külpolitikáját támogatja

Párizsból jelentik: A szocialista-párt országos tanácsa óriási többséggel elfogadta Blum határozati javaslatát, mely szerint a szocialistapárt teljesíti a népfrent fenntartásához fűződő kötelezettségeit.

A szocialistapárt országos tanácsa azonban ünnepélyes formában kimondotta, hogy a párt parlamenti csoportja nem járulhat hozzá a miniszterelnöknek adott teljes felhatalmazás esetleges meghosszabbításához és nem lehet

bizalommal a kormány iránt akkor sem, ha olyan pénzügyi tervezetét nyújt be, mely ellenében áll a népfrent-kormány áprilisi tervével. A szocialistapárt kész elfoglalni helyét a kormányban és a fasizmus fenyegetésével szemben támogatni a kormány munkáját a demokrácia védelmében. Támogatja a párt a kormány külpolitikai fázisait is. Az országos tanács elvetette Ziromskynak azt a javaslatát, hogy a Daladier-kormány nem számíthat a szocialistapárt támogatására.

Megtörténtek a lengyelországi parlamenti választások

A választók negyven százaléka tartózkodott a szavazástól. Poznanban rendőri eljárás indult a demokráta párt ellen

Varsóból jelentik: Poznanban vasárnap este a nemzeti demokráta párt ülésén a párt 80 tagját őrizetbe vették és házkutatást tartottak a párt székházának helyiségében. A párt az országgyűlési választásoktól való tartózkodás

érdeklődésében agított. A házkutatás során fegyvereket találtak.

Eddigi értesülés szerint az érdeklődés a választások iránt nem volt nagyon élénk, a szavazásra jogosultaknak alig több, mint a fele szavazott le. Zavaró incidens nem történt.

A magyarországi képviselőházat keddre összehívták

Törvényt hoznak a visszacsatolt Felvidék parlamenti képviselőtéréről

Budapestről jelentik: A képviselőházat kedden délelőttre hívták össze. Ezen az ülésen nyújtja be Imrédy miniszterelnök a Felvidék visszacsatolásáról szóló törvényjavaslatot, mely arról is szól, hogy a visszacsatolt területek szenátorai, nemzeti gyűlési és tartománygyűlési képviselői tagjai lesznek a magyar képviselőházban. A javaslat felhatalmazást ad a kormánynak, hogy a visszacsatolt területekre vonatkozó közigazgatási törvénykezést és közgazdasági intézkedéseket, amelyeket a visszacsatolás szükségessé tesz, megtegyen. Szerdán ismét ülést tart a ház, amelyen Kánya tart exozét. Csütörtökön nem üléseznek, mert akkor vonul be a katonaság Kassára és ezen megjelenik a képviselőház számos tagja is. A felvidéki javaslat plenáris tárgyalására pénteken kerül sor.

Kassáról jelentik: Alsó- és Felsőmecezenzéf

és Stósz községek lakossága a legnagyobb megdöbbenéssel értesült arról, hogy nem csatolták Magyarországhoz. A három község lakosai emlékiratot nyújtottak át a magyar nemzeti tanácsnak, amely azt a pozsonyi magyar-cseh katonai bizottságnak juttatta el. A három község lakossága tüntetést is rendezett és elhatározta, hogy ezt mindennap megismétli, amíg kívánságukat meg nem hallgatják. Naponta ki-vonulnak a most kijelölt határra és tüntetnek mindaddig, míg vissza nem csatolják őket Magyarországhoz. Csak 15 embert hagynak ott-hon, hogy az állataikat gondozzák.

Drégelypalánkáról jelentik: A szlováklakta Felvidéken szlováknyelvű röpiratokat terjesztettek, követelve a népszavazást. A röpirapok hangoztatják, hogy ha most nem vívják ki a szlovákok, nem lesz több alkalmuk az önálló Szlovákia felállítására

A magyarországi független kisgazda- párt a társadalmi béke belpolitikája és a tengelyhatalmakkal való kül- politika mellett

Balatonboglárról jelentik: A független kisgazdapárt alapítójának, Gaál Gasztonnak halála évfordulója alkalmából ünnepélyt rendezett Balatonbogláron. Ezen az ünnepségen felszólalt a párt mostani vezére, Eckhardt Tibor, aki leszögezte, hogy a magyarság soraiban nem akadnak árulók és a magyarság büszkén viselte balsorsát. Ezután a földkérdés teljes megoldásának szükségét hangoztatta. Hangsúlyozta, hogy itt a történelmi pillanat, amikor meg lehet teremteni nemcsak a politikai, hanem az összes társadalmi osztály között is a nagy nemzeti kibékülést. A külpolitikában a népi és jobboldali politika jegyében a tengelyhatalmak mellett való határozott és világos állásfoglalás adva van.

A romániai német népközösség kerületi gyűlést tartott Temesváron

Temesvárol jelentik: Vasárnap délelőtt a Romániai Német Népközösség bányási kerülete nagyszabású gyűlést tartott Temesváron. A gyűlésre a kerület minden községéből igen számosan jelentek meg a német nemzetiségű lakosok. A gyűlést a népközösség országos elnöke, Fritz Fabritius vezette, ki kiemelte, hogy az ország összes németjei a népközösségben létrehozták teljes egységüket, s nincsenek külön pártok, hanem ez a közösség a romániai összes németek egyetlen hivatalosan is elismert képviselője. A gyűlésen Muth Gáspár bányási kerületi díszelnök is beszélt arról, hogy a romániai németiség az 1918-ik évi gyulafehérvári román határozatok alapján áll, s ezek értelmében kívánja a maga nép jogai megvalósítását. Együttal hangoztatta a romániai németiség föltétlen államhűségét.

Arcékiadatok

Lakás	Adás-vétel
szavanként 3 lei	szavanként 3 lei
Kiadó udvari lakás: 2 szoba, előszoba, konyha, kamara, november 1-től Nagyvárad, Str. Brătianu 61. szám.	Kiseb Zefir kályhát megvételre keresek. Nagyvárad, Str. A. Treb. Laurian 18. szám.
Kiadó azonnal egy különbejáratu udvari butorozott szoba, fürdőszobával. Nagyvárad, Str. Avramescu 37. szám.	Veszek mindenféle papirt és könyveket, ruhaneműt és ócskaholmit. Hívásra házhöz megyek. — Klein Dezső, Nagyvárad, Str. Budai Deleanu 2. szám.
2 szobás komfortos lakás november 1-re kiadó. — Nagyvárad, Str. Ingusta No. 26.	Egy fűszerüzlet berendezés eladó. Nagyvárad, Str. Nicolae Zsiga 50. sz.
2 szobás előszobás lakás azonnal kiadó. Nagyvárad, Str. Barier 5. szám. Pogány-telep.	Télikabát jó állapotban 13—16 éves fiúnak eladó. — Nagyvárad, Str. Ciordasiu No. 21.
Ujjonnan festett 2 szobás, egyszobás udvari lakás azonnal kiadó. Nagyvárad, Str. Axente Sever 13. szám.	Eladó Zeiss Teosar 9x12 fényképezőgép. Nagyvárad, Str. Nicolae Zsiga 7. sz.
Különbejáratu butorozott szoba, esetleg ellátással is azonnal kiadó. Nagyvárad, Pasteur-utca 13. szám.	Singer bobbin szabógépet adok női varrógépet. Nagyvárad, „Mercur”, Strada Nicolae Jorga 25. szám.
Kiadó kétszobás utcai lakás mellékhelyiségekkel. — Vajna, Nagyvárad, Str. General Holban No. 22.	2 darab vaskályha eladó. Nagyvárad, Str. Pasteur 37.
	szent László-nyomda Rt. körforgógép Oradea, Str. Regele Carol II. No. 5.